

та ін. ; за заг. ред. докт. юрид. наук, проф. М. Г. Вербенського. Вінниця : ТВОРИ, 2022. 340 с.

5. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

Стрільців Олександр Михайлович,
уповноважений з антикорупційної
діяльності Національної академії внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук, старший
науковий співробітник

НАПРЯМИ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОРГАНАХ ПРАВОПОРЯДКУ ТА ПРОКУРАТУРИ

11 травні 2023 року Президент України Указом № 273/2023 схвалив Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони на 2023–2027 роки [1], пунктом 4.5. якого передбачено удосконалення механізмів внутрішнього контролю та запобігання корупції, застосування єдиних критеріїв і стандартів доброчесності для перевірки співробітників усіх органів правопорядку та прокуратури, а також їхнього постійного моніторингу; впровадження єдиних етичних принципів для співробітників органів правопорядку та прокуратури.

У подальшому на виконання вказаного Указу Президента України 23 серпня 2024 року Кабінетом Міністрів України своїм розпорядженням № 792-р затвердив Плану заходів, спрямованих на виконання Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки [2], яким зокрема передбачається низка заходів, спрямованих на впровадження механізму доброчесності в органах правопорядку та прокуратури, зокрема, розроблення та подання до Верховної Ради України законопроекту України, яким впроваджується інститут доброчесності для перевірки працівників усіх органів правопорядку та прокуратури, визначаються критерії доброчесності та єдиний (однаковий) механізм її перевірки. Приведення законодавства України з питань внутрішнього контролю та запобігання корупції в органах правопорядку та прокуратурі у відповідність з положеннями зазначеного закону, що повинно відповідати очікуванням і забезпечувати довіру суспільства та громадян до них.

У подальшому вже на основі прийнятих змін до чинного законодавства передбачається розроблення та впровадження типового етичного кодексу для працівників органів правопорядку, який визначатиме принципи доброчесності, чесності, прозорості та

неприпустимості корупції із зазначенням механізму звітності та притягнення до відповідальності за недотримання зазначеного кодексу, на базі якого будуть розроблятися. Також передбачено розроблення та впровадження процедур збирання і аналізу інформації про діяльність працівників органів правопорядку та прокуратури з огляду на стандарти доброчесності та підзвітності.

Одночасно також планується розроблення законопроекту, у якому повинно бути передбачати створення (оптимізації) в структурі органів правопорядку інституційно спроможних, наділених необхідним обсягом компетенції, матеріально-технічними та фінансовими ресурсами підрозділів внутрішнього контролю, внутрішньої безпеки або інших, які будуть уповноважені:

проводити перевірки доброчесності;

проводити службові розслідування (перевірки на доброчесність) за фактами можливого порушення працівниками правил професійної етики;

здійснювати конфіденційне співробітництво з викривачами, забезпечувати їх захист та заохочення;

з метою виконання завдань користуватися необхідними матеріально-технічними та фінансовими ресурсами, мати доступ до автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та банків (баз) даних, держателем (адміністратором) яких є органи державної влади або органи місцевого самоврядування.

Також розпорядженням Кабінетом Міністрів України № 792-р передбачені інші заходи із запровадження окремих механізмів доброчесності, наприклад, розроблення та впровадження процедур збирання і аналізу інформації про діяльність працівників органів правопорядку та прокуратури з огляду на стандарти доброчесності та підзвітності, чи залучення до роботи комісії з перевірки доброчесності та професійної етики працівників органів правопорядку (крім СБУ) та прокуратури незалежних експертів (спостерігачів) для впровадження ефективного механізму внутрішнього контролю з метою виявлення та усунення будь-якого неналежного впливу, прийняття відповідних відомчих нормативних документах (положень, порядків).

На первинному етапі реалізації вказаних вище заходів в системі МВС України необхідно внести зміни та доповнення до наступних законів України:

– «Про запобігання корупції» в частині визначення процедури перевірки на доброчесність, закріплення основних стандартів та процедур такої перевірки;

– «Про Національну поліцію» щодо нормативного закріплення поняття доброчесності, критеріїв доброчесності у діяльності поліцейського, можливість здійснення перевірки на доброчесність поліцейських, надання права здійснювати перевірку на доброчесність поліцейським, визначення підрозділу, який буде здійснювати таку перевірку;

– «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України», у якому визначити, що результати проведеної перевірки на доброчесність, є підставою для проведення службового розслідування;

– «Про державну службу», в частині закріплення можливості здійснення перевірки на доброчесність державного службовця;

– «Про Державну прикордонну службу України» щодо нормативного закріплення поняття доброчесності, критеріїв доброчесності у діяльності військовослужбовців та працівників Державної прикордонної служби України, можливість здійснення їх перевірки на доброчесність, визначення підрозділу, який буде здійснювати таку перевірку;

– «Про Національну гвардію України» щодо нормативного закріплення поняття доброчесності, критеріїв доброчесності у діяльності військовослужбовців Національної гвардії України, можливість здійснення їх перевірки на доброчесність, визначення підрозділу, який буде здійснювати таку перевірку;

– «Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України», у якому визначити, що результати проведеної перевірки на доброчесність, є підставою для проведення службового розслідування;

– Кримінального кодексу України щодо відсутності кримінальних діянь у діях осіб, які будуть здійснювати перевірку на доброчесність.

Список використаних джерел

1. Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони на 2023–2027 роки: схвалено Указом Президент України від 11 травні 2023 р. № 273/2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/2023#Text>.

2. План заходів, спрямованих на виконання Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки: затв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2024 р. № 792-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/792-2024-%D1%80#Text>.